

MAAELUMINISTEERIUM

Andres Kõiv
Võru Maavalitsus

Teie: 27.10.2015 nr 12-3/15/1913-1

Meie: Kuupäev digiallkirjas
nr 4.1-5/2856-1

Võru maakonnaplaneeringu 2030+ kooskõlastamine

Austatud härra Kõiv

Maaeluministeerium, tutvunud Võru maakonnaplaneeringu eskiisi ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõudega, nõustub eelnimetatud dokumentides toodud üldiste põhimõtetega ja kiidab need heaks.

Maakonnaplaneeringu seletuskirja 1. lisana kavandatud maakonnaplaneeringu elluviimise kava osas oleme arvamusel, et planeeringu elluviimise konkretiseerimiseks ning jälgimiseks oleks asjakohane välja töötada tegevuskava, milles oleksid kajastatud nii võimalikud tähtpäevad kui ka tegevuse elluviimisega seotud ning seda tagavad riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused ning teised isikud. Nimetatud tegevuskava peaks olema maakonnaplaneeringu juurde kuuluv dokument. Kui selle arvamusega otsustatakse arvestada, palume tegevuskava eelnõu edastada maakonnaplaneeringu kooskõlastamise etapil asjaomastele asutustele kooskõlastamiseks.

Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 3.2.1 "Väärtuslik põllumajandusmaa" ja KSH aruande lk-l 157 on toodud üksikasjalikud tingimused väärtusliku põllumajandusmaa kasutamise kohta. Eeldame, et nimetatud tingimused on toodud Maaeluministeeriumi poolt välja töötatava väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva eelnõu alusel. Mõõname, et käesolevaks ajaks on nimetatud eelnõust väärtusliku põllumajandusmaa kasutamise ja riikliku järelevalve nõuded eemaldatud. Lähtuvalt sellest ei ole need ka maakonnaplaneeringu seletuskirjas ja KSH aruande eelnõus asjakohased.

KSH aruande eelnõu joonise 40 andmete allikana on toodud Põllumajandusamet. Nimetatu on ekslik ning õigeaks allikaks peaks olema Põllumajandusuuringute Keskus.

Maatulundusmaa sihtotstarbelise kasutamise tagamisel on äärmiselt oluline osa maaparandussüsteemide toimivusel. Lähtuvalt sellest teeme ettepaneku lisada maakonnaplaneeringusse põhimõtted, mis aitaksid kaasa maaparandussüsteemide nõuetekohase toimimise tagamisele maaparandushoialase tegevuse ja muude asjakohaste meetmete kaudu.

Maaeluministeeriumi poolt välja töötamisel oleva väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas õigusakti eelnõus on üheks põhiliseks väärtusliku põllumajandusmaa säilimise tagamise

võtteks sellele ehitiste ehitamise ning maatulundusmaa sihtotstarbe muutmise piiramine. Lähtuvalt sellest palume kaaluda maakonnaplaneeringusse väärtuslikule põllumajandusmaale ehitiste ehitamise ning maatulundusmaa sihtotstarbe muutmise piirangut/maksimaalset vältimist tagavate nõuete lisamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Kruuse

Maaeluminister

Helve Hunt

625 6511 helve.hunt@agri.ee

MAANTEEAMET

Võru Maavalitsus
Jüri 12
65620 VÕRU
info@voru.maavalitsus.ee

Teie 27.10.2015 nr 12-3/15/1913-1

Meie 19.11.15 nr 15-2/15-00028/763

Võru maakonnaplaneeringu kooskõlastamisest

Olete esitanud Maanteeametile kooskõlastamiseks Võru maakonnaplaneeringu (edaspidi planeering).

Maanteeamet on planeeringu lahendusega tutvunud ning juhib tähelepanu alljärgnevale:

1. Palume täpsustada planeeringu seletuskirjas toodud viidet *Olemasoleva teedevõrgu parendamine toimub Maanteeameti rekonstrueerimiskava alusel, parendades eelisjärjekorras keskustesse viivaid teid*. Käesolevalt on Vabariigi Valitsuse poolt korraldusega nr 522 kinnitatud „Riigimaanteede teehoiukava aastateks 2014-2020“, mille alusel toimub lähiaastate ehitustegevus riigiteedel. Viide rekonstrueerimiskavale on toodud ka planeeringu Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes (edaspidi KSH). Palume täpsustada, mida on peetud silmas rekonstrueerimiskava all või kasutada dokumentides õiget terminoloogiat.
2. Planeeringuga on kavandatud uus teekoridor Vana-Vastseliina külla piiskopilinnusest ümbersõiduks. Kavandatud teekoridor on kantud ka kaardile *Asustuse suunamine*. Maanteeamet juhib tähelepanu 10.09.15 väljastatud kirjale nr 15-2/15-00028/662, milles on antud seisukoht planeeringuga kavandatud uuele teekoridorile. Maanteeameti lähiaastate ehitustegevus riigiteedel toimub „Riigimaanteede teehoiukava aastateks 2014-2020“ alusel, millest nähtub, et uue riigitee rajamist Vastseliina piiskopilinnusest ümber sõiduks aastani 2020 ette nähtud ei ole ning praegusel hetkel tööde osas, mis toimuvad peale 2020 aastat, Maanteeametil seisukohta anda pole võimalik. Täiendavalt on Maanteeamet öelnud, et on valmis koostööks, kuid kulud jäävad huvitatud isiku kanda.
3. KSH saab uue teekoridori kohta täiendavat, kohati kahte pidist infot. Mitmes kohas on ära märgitud kavandatav teekoridor, kuid samas KSH peatükis 6.5.2 Teedevõrk on liiklusohutuse teema käsitluses ära märgitud, et *planeeringuga ei ole kavandatud uusi maanteekoridore ning Maanteeameti huvist lähtuvalt on planeeringus arvestatud rea maanteede kurvide õgvendustega, millele on ehitusprojektid juba koostatud*. Palume eemaldada eelnevast lausest sõnastuse *ehitusprojektid on juba koostatud*, sest kõikidele õgvendustele ehitusprojekte valminud ei ole. Sama peatüki teema maantee all on samas öeldud, et *kavandatava teekoridori pikkus on ca 500m, mistõttu ei ole suuruse poolest tegemist olulise tee-ehitusliku objektiga, vaid see sarnaneb pigem teeõgvendusele*. Käesolevaga juhime veelkord tähelepanu, et Maanteeametil ei ole kuni aastani 2020 kavas tee ehitust/õgvendust Vastseliina piiskopilinnuse ümbruses ning seisukohta peale 2020 aastat tehtavate tööde osas Maanteeametil käesoleval hetkel anda pole võimalik. Lisaks toome välja KSH aruande liiklusohutuse teema koosseisus käsitletud viite. *Vastavalt EL direktiivi 2008/96 artiklile 3 tuleb*

liiklusohutusele avalduva mõju hindamine läbi viia kõigi infrastruktuuriprojektide puhul. See tähendab, et liiklusohutusele avalduva mõju hindamine viiakse läbi infrastruktuuriobjekti esialgsel planeerimisetapil, nt asukohavaliku või riigi eriplaneeringu (enne 01.07.2015 joonobjekti planeeringu) käigus koos alternatiivsete asukohavariantide võrdlemisega enne infrastruktuuriprojekti heakskiitmist, kui on teada tee paigutuse variantide põhilised võrreldavad geomeetrilised andmed, see tähendab enne uue tee paigutuse määramist sisaldava planeeringu jõustumist. Vastseliina piiskopilinnuse ümbrusesse uue teekoridori rajamisel liiklusohutusele avalduva mõju hindamist planeeringu KSH välja toodud ei ole. Eelnevat arvesse võttes palume planeeringust, jooniselt *Asustuse suunamine* ja KSH uue teekoridori kavandamine eemaldada.

4. Maanteeamet on 23.07.15 kirjaga nr 15-2/15-00028/571 edastanud Võru Maavalitsusele infot, mida käesolevalt planeeringus käsitletud ei ole. Nimelt, Maanteeamet on kooskõlastanud Vastseliina tööstusala detailplaneeringu, millega on kavandatud uus ristumiskoht riigiteele nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa (edaspidi riigitee nr 2). Planeeritud ristumiskoht ühendab riigitee nr 2 ja riigitee nr 25132 Rõuge-Vastseliina (edaspidi riigitee nr 25132). Uus kavandatud teelõik suubub riigiteele nr 25132 km 22,24. Nimetatud detailplaneeringuga on täpsustatud ka teemaplaneeringuga „Võrumaa kergliiklusteed ja loodusrajad“ planeeritud kergliiklustee asukohti. Täiendavalt on Maanteeamet kooskõlastanud Ramboll Eesti AS poolt koostatud Vastseliina tööstusala juurdepääsutee ehitamise tehnilise projekti. Projektiga on ette nähtud riigitee nr 2 km 274,53 rajada uus ristmik koos bussipeatuste ning jalgteega ja muudetud on riigitee nr 25132 trassi. Ühtlasi muutub nimetatud projekti realiseerimisel uue rajatava teelõigu ja riigitee nr 25132 omandisuhe. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on andnud nõusoleku, et rajatav tee võetakse riigiteeks ning praegune riigitee nr 25132 antakse üle Vastseliina vallale kohalikuks teeks. Palume toodud infot käsitleda planeeringus. Mõistame, et eespool toodud info kujutamine planeeringu kaartidel tulenevalt mõõtkavast ei ole võimalik ning seetõttu võiks piirduda vastava seletusega seletuskirjas. Ühtlasi palume märkida, et uue tee rajamine ja sellega kaasnevad kulud on huvitatud isiku kanda.
5. Maakonnaplaneeringuga on ette nähtud kergliiklusteede võrgustiku arendamine, asendiplaaniline paiknemine on kantud kaardile *Asustuse suunamine*. Kaardilt nähtub, et suur osa kergliiklusteid on kavandatud rajada riigiteede äärde. Maanteeamet juhib tähelepanu, et ei osale kergliiklusteede võrgustiku finantseerimises, välja arvatud juhul kui on tegemist liiklusohutliku koha likvideerimisega.
6. Planeeringu joonisel 5. *Keskused ja teenused* on maakondlikku keskusesse määratud ka Maanteeameti liiklusregister. Juhime tähelepanu, Maanteeameti tegevust koordineerib majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kinnitatud määruse nr 16 „Maanteeameti põhimäärus“ §4 lg2 alusel ministeeriumi kantsler. Planeering on pikaajalist visiooni kujundav dokument ning eelnevat arvesse võttes palume seletuskirja jooniselt nr 5 Maanteeameti liiklusregistri tegevusega seotud märkuse eemaldada.
7. Planeeringus on elektrivõrgu arendamise põhimõttena välja toodud, et eelistatult paigaldatakse liinid avaliku kasutusega maadele (nt teemaale, kergliiklusteede äärde, sobival trassivalikul kaalutakse sildade kasutust). Ehitusseadustiku (edaspidi EhS) §92 lg1 alusel on tee rajatis, mis on ette nähtud inimeste, sõidukite või loomade liikumiseks või liiklemiseks kasutatavad ning tee toimimiseks vajalikud rajatised. §92 lg6 alusel on riigitee riigile kuuluv tee, mille osas omaniku ülesandeid täidab Maanteeamet. §99 lg3 alusel tuleb olemasoleva teega ühendamisel või tehnovõrkude rajamisel tee piirides ehitusprojekt kooskõlastada tee omanikuga, kes võib määrata eelkõige nõuded materjalidele, mõõtudele, konstruktsioonile, tehnoloogiale. Viide elektriliinide paiknemisele maanteedee teelas on toodud ka KSH. Elektriliinide paiknemise põhimõttega sarnaselt on planeeringus käsitletud sidevõrkude

paiknemist, mille puhul on välja toodud, et üldise põhimõttena nähakse asukohta teemaal. Käesoleva planeeringu tasandil tehnovõrkude asukoha kindlaks määramine ei ole EhS tulenevalt õigustatud. Seetõttu palume seletuskirjast viite tehnovõrkude paiknemise osas eemaldada.

8. KSH aruandes on mitmes kohas valesti kasutatud riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa nimetust, palume korrigeerida. Siinkohal võib välja tuua näiteks KSH lk 64, 153. Lisaks toome välja KSH lk 64 nimetuse Riia-Pihkva T-7. Korrektne on riigitee nr 7 Riia-Pihkva.
9. Palume planeeringu Ruumilise arengu analüüsi lk 5 ja 6 korrigeerida Tallinn-Tartu-Luhamaa nimetus. Korrektne on Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa. Sama märkus kehtib skeemile 1.2.
10. Palume lahti kirjutada Ruumilise arengu analüüsis lauses *Luhamaa piiripunkti läbiv maantee E77 loob ühenduse Läti pealinna Riia ning Venemaa olulise keskuse Peterburi vahel (vähemolulisena ka ühenduse Pihkvaga)* riigitee nimetus. Korrektne on E77 Riia-Pihkva.
11. Palume korrigeerida liikluseadusest lähtuvalt terminoloogiat planeeringu lk 46 toodud lauses *Kergliiklusteid võib tehniliselt lahendada eraldiseisva kergliiklusteena või maanteest eraldatud kergliiklusrajana.*

Palume planeeringut korrigeerida vastavalt esitatud märkustele ning saata uuesti Maanteeametile kooskõlastamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marten Leiten

planeeringute menetlemise talituse juhataja

Sama: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
eda.paju@mkm.ee

Anni Luht 509 0807, Anni.Luht@mnt.ee
Kaarel Lääne 530 50142 Kaarel.Laane@mnt.ee

KESKKONNAAMET

Andres Kõiv
Võru Maavalitsus
info@voru.maavalitsus.ee

Teie 27.10.2015 nr 12-3/15/1913-1

Meie 23.11.2015 nr PVV 6-5/15/24136-2

Arvamus Võru maakonnaplaneeringu kohta

Austatud Andres Kõiv

Esitasite Keskkonnaametile kooskõlastamiseks Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korraldusega nr 337 algatatud Võru maakonnaplaneeringu aastani 2030+. Taotlus on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 27.10.2015 nr PVV 6-5/15/24136.

Lähtuvalt 01.07.2015 jõustunud ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 1 lg 1 menetletakse enne ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse jõustumist algatatud planeeringud lõpuni, lähtudes seni kehtinud planeerimisseaduses sätestatud nõuetest. Seetõttu tuginetakse kooskõlastamisel kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseadusele (edaspidi *PlanS*).

Täpsustame, et Võru maakonnaplaneeringu aastani 2030+ (edaspidi *maakonnaplaneering*) kooskõlastamise kohustus Keskkonnaametiga tuleneks lähtuvalt *PlanS* § 17 lg 3 p 1 kui see on täiendavalt Siseministeeriumi poolt määratud. Keskkonnaamet täpsustas Võru Maavalitsusest (telefoni teel Ülle Luuk, 19.11.2015) kooskõlastamise asjaolusid ning selgus, et kooskõlastamise kohustus Keskkonnaametiga täiendavalt määratud ei ole. Seetõttu Keskkonnaametil kooskõlastamiseks õiguslikku alust ega kohustust ei ole, mistõttu esitame maakonnaplaneeringu kohta arvamuse.

Maakonnaplaneering on algatatud Vabariigi Valitsuse poolt seoses varasemate maakonnaplaneeringute aegumisega ning hõlmab kogu Võru maakonna territooriumi. Maakonnaplaneeringu koostamise korraldajaks on Võru Maavalitsus. Maakonnaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisel ning selle peamiseks eesmärgiks on sisendi andmine kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamiseks.

Võru maavanem on algatanud 12.09.2013 korraldusega nr 1-1/2013/561 maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*).

Keskkonnaamet on tutvunud maakonnaplaneeringu ja selle *KSH*-ga:

I. Keskkonnaameti ettepanekud maakonnaplaneeringu täiendamiseks

1.1. Soovitame maakonnaplaneeringus läbivalt selgemalt välja tuua, et üldplaneeringute koostamisel tuleks olemasolevate ja planeeritavate tööstus- ja tootmisalade juures lähtuda põhimõtetest:

- arvestatakse kavandatavast tegevusest (olemasolevate ja/või uute ettevõtete) kaasneva mõjuga ümbruskonnale (sh arvestada müra, välisõhusaaste, lõhna, valgusreostuse, jäätmetekke, liikluskoormusega jne). Lähtudes sellest tuleks määratleda, milliseid tootmis- ning tööstusobjekte on alale võimalik planeerida, vältimaks konflikte olemasoleva/planeeritava elukeskkonnaga;

- määratleda puhveralad (tagamaks, et elukeskkonna kvaliteet naabruskonnas ei langeks). Kui ruumi puhveraladeks pole, tuleks eelnevalt välja selgitada, kas eksisteerivad muud meetmed kaasneva mõju efektiivseks leevendamiseks/vähendamiseks.

Selgitame, et teatud keskkonnamõju piiramisel/leevendamisel (nt loomalaute lõhnahäiringute puhul) ei ole väikeses mahus kõrghaljastusel efekti. Lahendusena soovime kombineerida kõrghaljastust koos vahemaade ehk puhveraladega.

1.2. Maakonnaplaneeringu seletuskirja punkti 3.1.5 „Veealad“ alapunktis 1 soovime lisada põhimõtte, et kuna veekogumid jäävad mitme maakonna alale, siis ühes maakonnas kavandatu mõju võib ulatuda ka teise. Veekogumi hea seisundi säilitamiseks või saavutamiseks on vajalik teha koostööd nende maakondadega, mis jäävad veekogumi piirkonda.

II. Keskkonnaameti ettepanekud KSH täiendamiseks

KSH aruande tabel 16 on praegu seisuga märts 2015, aga soovime siiski enne heakskiitmist selle üle vaadata, kuna mõned andmed on viimase aasta jooksul aegunud:

2.1. Hintsiku loodusalasse kuuluvad Paganamaa MKA ja Väike-Palkna LKA, kaitse-eeskiri on kinnitatud 06.01.2006;

2.2. Uuenenud on Verijärve maastikukaitseala kaitse-eeskiri (VV 12.03.2015 määrus nr 32);

2.3. Kinnitatud on järgmiste alade kaitsekorralduskavad: Karsna järve hoiuala (2014-2023), Kärnjärve hoiuala (2014-2023), Vaidva jõe hoiuala (2014-2023), Pullijärve hoiuala (2010-2019), Pärlijõe hoiuala (2014-2023), Uhtjärve hoiuala (2014-2023), Jõksi järve ja Piigandi järve hoiuala (2014-2023), Võhandu jõe hoiuala Võhandu jõe loodusala piires (2014-2023) (lisainfo www.keskkonnaamet.ee);

2.4. Kinnitatud on metsise kaitse tegevuskava (lisainfo www.envir.ee);

2.5. Uuendamisel on järgmised kaitse-eeskirjad: Luhasoo maastikukaitseala, Kirikumäe maastikukaitseala, Meenikunno looduskaitseala. Kaks viimast on niikaugel, et ehk jõuab keskkonnaminister need enne kinnitada, kui maakonnaplaneering kehtestatakse;

2.6. Lisas 4 - tabelist soovime eemaldada koodid algusega *PLO*, kuna see info käib kavandatavate objektide kohta, mis ei ole enam aktuaalsed (muudatused on juba toimunud). Viitina ja Uue-Saaluse pargid on Haanja looduspargi koosseisus ja nende piirid on uuendatud koos looduspargi piiriga, kuid praegu on tabelis nende kohta märged „vana kaitsekorraga alad“.

2.7. Märkusena lisame, et praegu keskkonnaregistri EELIS andmebaasis olevast 60-st Võru maakonna üksikobjektist on tegelikult 16 hävinud või väga halvas seisus ja tõenäoliselt arvatakse need kaitse alt välja. Samas ei ole vastavat menetlust uuesti algatatud (vana menetlus on pooleli aastast 2011). Samuti on kavas kaitse alla võtta 5 uut üksikobjekti, kuid ka nende kohta ei ole uut menetlust veel alustatud (objektid on kantud keskkonnaregistri EELISE projekteeritavate alade kihile).

2.8. Lisame info, et Keskkonnaministeeriumile on tehtud 13.12.2012 ettepanek Keretü looduskaitseala moodustamiseks. Moodustatav Keretü looduskaitseala paikneb Rõuge vallas ning on kantud keskkonnaregistri EELISE andmebaasi projekteeritavate alade kihile.

2016. aastal alustab Keskkonnaamet tõenäoliselt looduskaitseala moodustamise avalikustamise protsessiga.

Keskkonnaamet palub arvestada punktides I ja II nimetatud märkustega. Ühtlasi märgime, et Keskkonnaametil ei ole vastuväiteid maakonnaplaneeringu lahenduse osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ena Poltimäe
juhataja
Põlva-Valga-Võru regioon

Siret Punnisk 799 0913
siret.punnisk@keskkonnaamet.ee

MAA-AMET

Andres Kõiv
Võru Maavalitsus
info@voru.maavalitsus.ee

Teie 27.10.2015 nr 12-3/15/1913-1

Meie 30.11.2015 nr 6.2-3/16133

Võru maakonnaplaneering

Austatud härra Kõiv

Edastasite 27.10.2015 kirjaga nr 12-3/15/1913-1 Maa-ametile kooskõlastamiseks Võru maakonnaplaneeringu. Võru maakonnaplaneering on algatatud Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korraldusega nr 337 ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine Võru maavanema 12.09.2013 korraldusega nr 1-1/2013/561. Maakonnaplaneeringu arengu põhimõtete ja suundumuste eesmärgiks on tasakaalustada riiklikke ja kohalikke huvisid, mis arvestavad nii riiklike suuniste kui kohalike omavalitsuste soovidega. Maakonnaplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande eelnõu dokumendid olid kättesaadavad Võru maavalitsuse kodulehelt aadressil: <https://voru.maavalitsus.ee/maakonnaplaneering-kooskolastamiseks>

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse (edaspidi EhSRS) § 1 lõike 1 kohaselt menetletakse enne EhSRS jõustumist algatatud planeeringud lõpuni, lähtudes seni kehtinud planeerimisseaduses (edaspidi PlanS) sätestatud nõuetest. Kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS § 16 lõike 1 kohaselt koostatakse maakonnaplaneering koostöös maa-ala kohalike omavalitsustega, planeeritava maa-ala naabrusesse jäävate maakondade maavanematega ja ministeeriumidega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi planeering käsitleb. Võru maakonnas on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas ning Maa-ameti volitusel ligikaudu 5696 ha ulatuses maaüksuseid, mis on riigi omandisse jäetud või mille osas maa riigi omandisse jätmise menetlus veel kestab. Sellistele maaüksustele planeeritu osas on seisukoha andjaks Maa-amet.

Seletuskirja punktis 4.1.5. *Kergliiklusteed* on märgitud, et Võrumaa kergliiklustemaatikat on põhjalikult käsitletud teemaplaneeringus „Võrumaa kergliiklusteed ja loodusrajad“. Nimetatud teemaplaneering on kehtestatud Võru maavanema 14.03.2014 korraldusega nr 1-1/2014/139. Nimetatud teemaplaneeringut Maa-ametile seisukoha andmiseks esitatud ei ole.

Seletuskirja punktis 4.2.1 *Elektrivõrk* on märgitud, et Eesti põhivõrgu ühendamiseks Läti võrguga on vajalik Võru maakonda kavandada 330 kV kõrgepingeliin. Maakonnaplaneeringu seletuskirja joonis nr 9 kajastab Tartu-Gulbene 330 kV kõrgepingeliini võimalikku trassikoridori. Täpne trass selgub täiendava planeeringu käigus. Samuti on nimetatud peatükis joonisel 10 kajastatud olemasolevad, rekonstrueeritavad ja perspektiivsed võrguobjektid

pikemas ajalises perspektiivis. Nimetatud trassikoridoride kavandamiseks koostatakse täiendav planeering.

Märgime, et Maa-ametil ei ole vastuväiteid Võru maakonnaplaneeringuga kavandatavate taristute asukohtade määramisele. Kuivõrd nimetatud trasside asukohad ning võimalikud kattumised riigi omandis oleva maaga või riigi omandisse jäetava maaga selguvad hiljem koostatavate planeeringute ja projektide käigus, siis annab Maa-amet oma lõpliku seisukoha pärast vastavate projektide ja planeeringute valmimist.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 63 lõike 4 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud isikuga. Keskkonnaminister on oma 12.11.2010 käskkirjaga nr 1622 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada maakonnaplaneeringuid, üldplaneeringuid või detailplaneeringuid, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal.

Järgnevalt anname Võru maakonnaplaneeringule seisukoha lähtuvalt asjaolust, et Võru maakonnas asub 79 maardlat ja 53 kehtivat maavara kaevandamise luba.

Planeeringu kaartide *Asustuse suunamine* ja *Ruumilised väärtused* kohaselt kattuvad mitmed maardlad roheline võrgustiku aladega, väärtuslike põllumajandusmaadega ning väärtuslike maastikega. Planeeringu seletuskirja peatükis 3.2.2. *Maavarad* on kirjeldatud järgmist (tsiteerin): „Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelistes võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele“ ning (tsiteerin): „Väärtusliku põllumajandusmaa, väärtusliku maastiku, roheline võrgustiku ja linnade rohevööndi toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks“. Planeeringu KSH aruande eelnõu peatükis 6.2.4. *Maavarad ja maardlad* on kirjeldatud, et mõju hindaja toetab põhimõtet, mille järgi tuleb maardlate kasutuselevõtul võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelistes võrgustikus. Samuti tuleb põhjendada, et kaevandamisest saadav majanduslik kasu kaalub üles muude väärtuste kadumisega kaasneva kahju. Seejuures tuleb arvestada ka seda, kas ja kuidas kaevandamisega muudetud maa-ala aitab piirkonna arengule kaasa pärast kaevandamise lõppemist ja kaevandatava maa korrastamist. Nõustume eelpool kirjeldatuga.

Planeeringu kaardi *Asustuse suunamine* järgi kattuvad mitmed maardlad ja kehtivate maavara kaevandamise lubadega eraldatud mäeeraldiste teenindusmaad väärtuslike põllumajandusmaadega. Seletuskirja peatükis 3.2.1. *Väärtuslik põllumajandusmaa* on kirjeldatud väärtuslike põllumajandusmaade kasutamise ja üldplaneeringute koostamise tingimustes, et (tsiteerin): „Üldplaneeringute raames tuleb täpsustada väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimusi ning alade piire (nt arvata väärtuslikud põllumajandusmaad välja linnalise asustuse aladelt, kehtivate ja taotletavate mäeeraldiste teenindusmaadelt)“.

Planeeringu kaardi *Asustuse suunamine* ja *Ruumilised väärtused* järgi jääb Võru turbamaardla osaliselt linnalise asustuse alale. Planeeringu seletuskirja peatükis 2.2. *Linnalise asustuse alad* on ruumilise arengu põhimõtetes ning peatükis 3.2.2. *Maavarad* maardlate kasutamise ja

üldplaneeringute koostamise põhimõtetes kirjeldatud, et (tsiteerin): „Linnalise asustuse alal peab säilima kvaliteetne elukeskkond ka siis, kui toimub kaevandustegevus“. Nõustume eelpool tsiteerituga.

KSH aruande eelnõu peatükis 6.2.4. *Maavarad ja maardlad* on kirjeldatud (tsiteerin): „MP koostamisel on arvestatud keskkonnaregistrisse (Maa-ameti maardlate registrisse) kantud maardlate olemasoluga planeeringualal“. Märkime, et keskkonnaregistri seaduse § 3 järgi on keskkonnaregister loodusressursside, looduspärandi, keskkonnaseisundi ja keskkonnategurite andmeid sisaldav riigi põhiregister. Sama seaduse § 8 lg 1 järgi peetakse loodusressursside arvestuses maavarade arvestust maardlate nimistuna. Keskkonnaregistri vastutavaks töötajaks on Keskkonnaministeerium ja Vabariigi Valitsuse korraldusega 22.06.2006 nr 360 on keskkonnaregistri maardlate nimistu osas volitatud töötajaks määratud Maa-amet. Palume KSH aruande eelnõu eelpool tsiteeritud lauset täpsustada järgnevalt (tsiteerin): „MP koostamisel on arvestatud keskkonnaregistri maardlate nimistusse kantud maardlate olemasoluga planeeringualal“.

Planeeringu KSH aruande eelnõu peatükis 6.5.7. *Maavarade kaevandamine (maardlad) ja ehitusmaavarade varustuskindlus* on kirjeldatud (tsiteerin) „Täiteliiva, mida esineb Kagu-Eesti maakondadest ainult Põlva maakonnas, varusid hinnati 2008. aasta seisuga 11 aastaks, ehituskruusa varusid 14-18 aastaks. Praeguse seisuga kohta KSH koostajal info puudub“. KSH aruande eelnõus tabelis 20 on toodud ehitusmaavarade varu ammendumise kiirus (aastates) seisuga 31.12.2008 ning andmete allikaks on kasutatud 2011-2020 aastateks keskkonnaministeeriumi poolt koostatud ehitusmaavarade kasutamise riiklikus arengukavas olevaid andmeid. Soovitame arvel olevate maardlate, käesoleval ajal kehtivate mäeeraldiste ja vajadusel neist viimasel viiel aastal kaevandatud maavara koguse andmeid vaadelda Maa-ameti geoportaali kaardiserveri <http://geoportaal.maaamet.ee/est/Kaardiserver-p2.html> maardlate rakendusest. Rakenduses on võimalik teha mäeeraldiste laiendatud otsing Võru maakonna maavarade varustuskindluse andmete saamiseks, milles arvestatakse olemasolevate mäeeraldiste kaevandatava varu jäägiga (mäeeraldiste piires asuvad, kuid kaevandamata jäävad tervikud on mäeeraldiste jääkvarust maha arvestatud) ning viimase viie aasta (hetkel 2010 – 2014) kaevandatud mahtudega. Samuti on piirkondliku varustuskindluse arvutamisel arvestatud kaevandamislooga lubatud maksimaalset aastamäära ning loa kehtivuse algust ja lõppu. Mäeeraldiste ja kaevandatud koguste otsingut on võimalik teha ka ruumilise puhvriga. Maardlate veebirakenduse kasutusjuhend on kättesaadav aadressil: http://geoportaal.maaamet.ee/data/files/Maardlate_avaliku_rakenduse_kasutajajuhend_v6_0.pdf?t=20140609101225.

Planeeringu KSH aruande eelnõus on kirjeldatud, et Keskkonnaministeeriumil tuleb kindlasti läbi viia turbamaardlate inventuur ja arvata registrist välja maardlad, st võtta maha ruumilise planeerimise piirangud aladelt, mis turbamaardlatena ei ole reaalset kasutatavad. Selgitame, et Keskkonnaministeeriumis on kavas maapõue strateegiadokumendi koostamine, milles muuhulgas analüüsitakse riigile vajalike maapõuealaste uurimistöde prioriteete. Soovitame kaaluda vajadust pöörduda turbamaardlate inventeerimise, maavarade varustuskindluse tagamise pikaajalise strateegia ja teiste Võru maakonnaplaneeringu KSH aruande eelnõus kirjeldatud maapõue valdkonna arendamise ettepanekutega Keskkonnaministeeriumi poole.

Tutvunud esitatud dokumentidega teatame, et Maa-amet nõustub 27.10.2015 edastatud Võru maakonnaplaneeringu lahendusega. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega, sh edastada Maa-ametile teadmiseks muudetud planeeringumaterjalid. Palume võimalusel edastada maakonnaplaneeringu vastuvõtmise ja kehtestamise otsused digitaalsel kujul ning kehtestatud maakonnaplaneeringu joonised ja seletuskiri .pdf, .dwg või

.jpg vormingus järgnevale e-kirja aadressile: maaamet@maaamet.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tambet Tiits
Peadirektor

Teadmiseks: Keskkonnaministeerium

Triinu Suits
675 0191 Triinu.Suits@maaamet.ee

Reet Roosalu
665 0670 Reet.Roosalu@maaamet.ee

KESKKONNAMINISTEERIUM

Hr Andres Kõiv
Võru Maavalitsus

Teie 27.10.2015 nr 12-3/15/1913-1

Meie 09.12.2015 nr 11-17/15/9497-3

Maakonnaplaneeringu kooskõlastamisest

Austatud härra Kõiv

Olete saatnud Keskkonnaministeeriumile kooskõlastamiseks Võru maakonnaplaneeringu 2030+. Kuna kaaskirjast ei selgu, millisest planeerimisest § 17 lõikest Keskkonnaministeeriumiga kooskõlastamise vajadus tuleneb, esitame planeeringu kohta täiendavad märkused.

Maakonnaplaneeringus ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes on väga üldiselt kirjeldatud jääkreostusobjektidega seotud mõjusid. Palume täpsustada maakonnaplaneeringut Keskkonnaministeeriumi algatusel koostatud programmi „Jääkreostusobjektide inventariseerimine“ tulemustega. Programmi tulemusena kaardistatakse üle Eestimaa asuvad saastunud alad. Programmi tulemused esitatakse Keskkonnaministeeriumile töövõtja poolt 2015. a detsembris. Leiame, et asjakohane on kajastada ajakohastatud informatsiooni ka maakonnaplaneeringus. Kuna saastunud alad ja nende ohtlikkus mõjutab maakonna arengut, siis palume maakonnaplaneeringus arvestada ka programmi tulemustega või teha ettepanek programmi tulemuste kajastamiseks üldplaneeringutes.

Keskkonnaministeerium töötas 2010. a välja programmi „Tõkestusrajatiste inventariseerimine vooluveekogude seisundi parandamiseks“, mille rakendamise tegeles aastatel 2011-2015 lõpp Keskkonnaministeeriumi allasutus Keskkonnaagentuur. Programmi ühe osana inventariseeriti aastatel 2012-2013 Eesti vooluveekogudel asuvate paisude tehniline seisukord ning mõju looduskeskkonnale. Töö tulemustest selgus (<http://keskkonnaagentuur.ee/et/kalade-randetingimuste-parandamine>), et paljud paisud on kesises või väga halvas tehnilises seisukorras ning võivad põhjustada keskkonnakahju ning kahju inimese varale ja tervisele. Palume maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet täiendada informatsiooniga, mis kajastaks detailsemalt maakonnas asuvaid paisusid, nende tehnilist seisukorda ning näha ette soovitud/meetmed purunemisohtlike ehitistega tegelemiseks.

Maakonnaplaneeringu seletuskirjas lk 28-31 on kirjeldatud tingimusi väärtuslike maastike säilitamiseks ja väärtuste suurendamiseks. Võrumaal asuvad paisjärved (Restu paisjärv Väike-Emajõe, Koorküla Vesiveski paisjärv Õhne jõel), millele tuleb veeseaduse § 17 lg 4 kohaselt tagada kalade läbipääs paisjärvest üles- ja allavoolu. Tegemist on paisudega, mis asuvad looduskaitseaduse § 51 lg 2 alusel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja

elupaigana kinnitatud veekogul. Maakonnaplaneeringu kohaselt tuleb maastike säilimiseks säilitada maastike arhitektuuriline ja maastikuline miljöö, sh on välja toodud, et miljöölisel väärtusel tuleb säilitada oma õiges keskkonnas, mitte näha ette talude, üksikute hoonete või rajatiste ümberpaigutamist.

Tagamaks veeseaduse nõudeid on selge, et tekib konflikt maastikuliste väärtuste ja veekeskkonnanõuete täitmise vahel, mistõttu palume täiendada maakonnaplaneeringut järgmiselt: Endiste vesiveskite paisude likvideerimisel (näiteks olukorras, kus omanik ei soovi paisutada vms põhjus) või kalapääsude rajamisel tuleb lähtuda seaduse nõutest ning teha koostööd sobilike lahenduste leidmiseks riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja rajatiste omanikega parima lahenduse leidmiseks, arvestades erinevate osapoolte huvisid.

Maapõueseaduse § 63 lõike 4 järgi, kui planeeritaval maa-alal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, planeerimisseaduses sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud isikuga. Keskkonnaminister on volitanud arvamuse andmiseks Maa-ameti, mis tähendab, et maavarade osas annab kooskõlastuse Maa-amet.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Pomerants
Minister

Dagmar Heringas 626 2974; dagmar.heringas@envir.ee
Peep Siim 626 2890; peep.siim@envir.ee